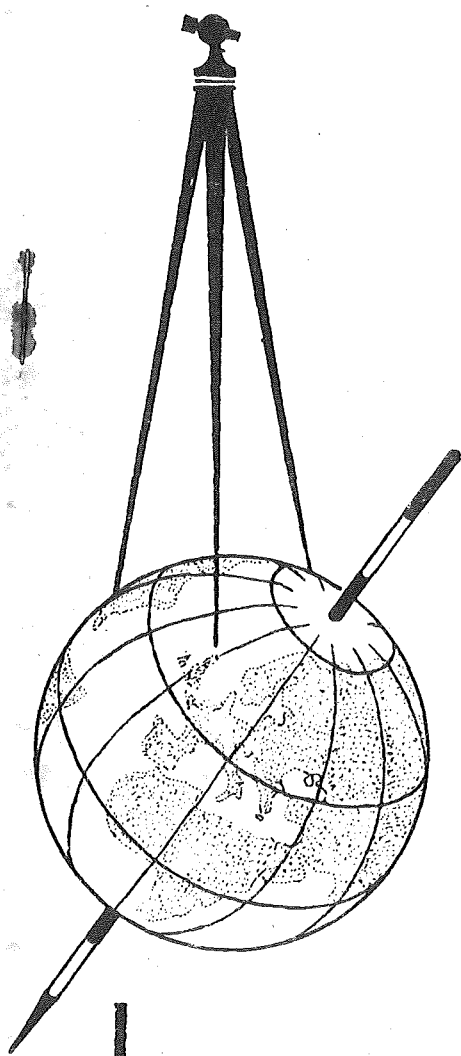

100.31/120000255

VESTNIK

DRUŠTVA
GEODETSKIH
INŽENIRJEV
IN GEOMETROV
L R S

LETO 1958

ŠTEV.: 1

V s e b i n a :

- 1) Kratko poročilo o občnem zboru društva /Brüfach Gvido/
- 2) Pereči problemi pri izmeri Ljubljane /Krča Ivan/
- 3) Nekaj problemov iz katastrske službe /Regally Marijan/
- 4) Formiranje komisij
- 5) Poročilo o ustanovnem občnem zboru ljubljanske podružnice
/ing. Zubalič Janko/
- 6) Zapisnik o občnem zboru mariborske podružnice /Sketa Milena/
- 7) Izmera Ljubljane /Seifert Mano/
- 8) O fotogrametriji v gozdarstvu /Ing. Antauer Oton/
- 9) O točnosti fotogrametrije /Ing. Golorej Ivan/
- 10) Dva jubileja /Armič Leopold/
- 11) Seznam diplomiranih inženirjev v letu 1957
- 12) Seznam diplomiranih geometrov v letu 1957
- 13) Obvestila.

+++++

I z v l e č e k

iz zapisnika občnega zbora Društva geodetskih inženirjev in geometrov LRS
v Ljubljani, v prirodoslovni predavalnici Univerze
dne 21. februarja 1958.

Dosedanji predsednik tov. Klarič Matija je ob 9.30 uri otvoril občni zbor. Od zunanjih gostov je bil prisoten samo sekretar Zveze I.T. LRS tov. ing. Torkar Janko.

V delovno predsedstvo so bili izvoljeni: tov. Senčar Jože kot predsednik, Klarič Matija, Naprudnik ing. Milan, Rudl ing. Franjo in Lavrenčič Vlado. Zapisnikar je bil tov. Brüfach Gvido, overovatelj zapisnika pa tov. Dvořák Rado in Eleršek Jože. Verifikacijsko komisijo sta tvorila ing. Golorej Ivan in ing. Naprudnik Milan.

Pozdravna pisma so poslali: tov. Košir Anton, zaradi bolezni odsotni častni član tov. ing. Novak Leo, Savez geod. inž. in geometrov FNRJ, Društva g.i.g. Srbije, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Makedonije.

Sprejet je bil predlog; naj bi čitali samo poročilo tov. Klariča, čeprav so vsa poročila tiskana v Vestniku.

V razpravi na to poročilo so bile iznesene sledeče misli:

Iz poročila dosedanjega predsednika ni bila razvidna dejavnost društva, ker se 2/3 poročila nanaša na snov za katero je tov. Klarič zadolžen po upravni liniji. Ne drži trditev onih, ki so grajali netočnost aerofotogrametrije. To so preizkusili v Beogradu, pa tudi mi smo lahko ugotovili, da se točnost aerofotogrametrije lahko kosa s precizno tahimetrijo ali celo z ortogonalno metodo. Očitana je bila tudi nerentabilnost, v resnici pa je 40% cenejša in dvakrat hitrejša (v inozemstvu). Mednarodno normo smo letos dosegli 98%.

Merimo pa na premajhnih površinah.

Geodetskemu zavodu v Ljubljani se očitajo previsoke cene storitev. To bo preiskal Geodetski strokovni svet. Če se pa že govori o cenah, je računanje čistega donosa stalo mnogo več in ni prineslo nikakih rezultatov. Glede storilnosti lahko rečemo, da so naše norme višje kot predvojne, če te reducira mo na 8-urno delo. Pri nas je drugačna kategorizacija in tu je vzrok vsemu nesoglasju. Nepravilno je očitati našemu slovenskemu operativcu manjšo storilnost ko vemo, da v vseh strokah prednjačimo pred ostalimi republikami. Poročilo je moralni udarec za našo operativo. Uspeh moramo ocenjevati po sledečem merilu: 60% norme je slab uspeh, 80% je dober uspeh, 100% je prav dober, 120% je odličen, 140% pa je izreden uspeh. Z boljšo organizacijo bi se dalo dvigniti storilnost. Kvaliteta naših načrtov pa je vedno boljša, kar je tudi uspeh. S cenami smo bili vedno navzkriž z ostalimi republikami, zakaj tam dobivajo dotacije, mi pa moramo sami kupovati instrumentarij in ostale pripomočke.

Izrečen je bil tudi pomislek glede norm sploh. Norma in kvaliteta del sta v

zavisnosti. Normira se lahko mehanično delo ne pa geodetsko kot umsko delo. Tov. Klarič je zavrnil očitke češ, da so podatki točni in se je hotelo v Beogradu samo spraviti stvari v red, da se ne bi delalo anarhično. Geodetska uprava kot naročnik del mora voditi računa o izdatkih za ta dela. Fotograme trija mora biti konkurenčna klasični metodi. Glede storilnosti nismo napravili dovolj. Ustvarjamo svoje norme, da zabrišemo sled naši storilnosti. Teren je isti kakor na jugu, samo kriterij je nekoliko milejši kot pri nas. Pri Geodetskem zavodu v Ljubljani se je kategoriziralo v pisarni, kar je nestrokovno delo. Tudi ne moremo verjeti vsem delovnim poročilom, ker ne mara mo zagovarjati lenobe nekaterih. Glede novih metod dela naj dajo nekaj od sebe instituti. Manjka nam organizacija znanstvene dejavnosti, raziskave itd. Na slabo storilnost vplivajo še objektivni vzroki (zamejičenje, nagrajevanje delovne sile, oprema, metode dela itd). Potrebni so nam enotni predpisi in plačilni sistem. Tekmujmo z drugimi republikami.

Nekateri člani - uslužbenci katastrskih uradov so zahtevali prekinitev te razprave, nakar so bili sprejeti za reševanje teh problemov sklepi, ki bodo objavljeni v drugi številki Vestnika.

Drugi del naše dejavnosti je kataster. O tem ni bilo nikjer govora, niti na kongresu v Ohridu ne. Vsa jeza glede slabih podatkov v katastru pade na geometra - katastralca, čeprav ni on kot tehnik prav nič kriv za katastrske podatke. Geodetska stroka izgublja na ugledu zaradi raznih eksperimentov. Tako je izračun čistega dohodka za Ljubljanski okraj znesel 15 milijonov dinarjev, za republiko 70 milijonov, v zveznem merilu pa 1/2 milijarde. Za to niso krivi geometri, niti geodetska stroka.

Navedenih je bilo nekaj problemov z raznih področij. Izmera Ljubljane se izvršuje, a organizacija dela ni pravilna. Delo obsega 8 katastrskih občin (2900 ha), finančna sredstva daje okrajni ljudski odbor, delo pa izvajajo 3 ustanove. Do sedaj ni izvršena še nobena katastrska občina.

Razprava o katastrski službi, izračunu katastrskega dohodka in ažurnosti izpeljave sprememb v katastrskem elaboratu, je v posebni prilogi, ki jo je sestavil tov. Krča in tov. Regally. Glede na izvajanja prej imenovanih tovarišev je bilo sklenjeno predložiti Geodetski upravi sledeče predloge, katere bo formulirala komisija za sklepe:

- a) čas izpeljave sprememb v katastru je treba skrajšati,
- b) vodstvo katastrskih uradov v območju enega okraja,
- c) kampanjska dela (izračun dohodka) naj bi obravnavalo društvo,
- d) akordna dela v katastru (prepisi itd),
- e) izenačenje cen izrednih del v katastru,
- f) plačevanje geometrskih storitev v uradnem času po naročniku.

Nekaj dela katastrskih geometrov bi lahko prevzeli civilni geometri.

Nato je podal svoje poročilo nadzorni odbor in predlagal razrešnico staremu odboru. Razrešnica je bila soglasno sprejeta.

Občni zbor je bil prekinjen ob 12. uri in se je nadaljeval ob 14. uri.

Na dnevnem redu je bil sprejem popravljenih Pravil društva. Prisotnim članom je bilo razdeljenih 80 primerkov Pravil, v katere so vnesli nekaj popravk, ki jih je sprejel občni zbor. Pravila je sestavila komisija, sestavljena na plenumu društva dne 17. I. 1958 (Eleršek Jože, Brüfack Guido in Krča Ivan). - Zatem je bil ustanovni občni zbor podružnice društva za območje Ljubljane. O tem se je vodil poseben zapisnik, ki bo objavljen ob drugi priliki.

Ob 15.30 se je nadaljeval zbor republ. odbora. Prisotnih je bilo 31 delegatov za izvolitev novega republiškega odbora. Kandidacijsko komisijo za rep. odbor so tvorili sledeči tovariši: Ravnik Ljubo, Krča Ivan, Zadnik Ljuban, Klemen Vinko, Zupančič Danijel in Fridau Oton. Volilno komisijo pa so tvorili: Vodnik Hinko, Grča Andrej ter Jenko ing. Marijan.

Medtem ko je kandidacijska komisija sestavljala listo republ. odbora, se je nadaljevala razprava. V Ohridu je bilo govora o katastrski gospodarski karti v merilu 1 : 5000 oziroma 1 : 10.000. V Sloveniji imamo razne pregledne karte posameznih ustanov in strok ter nismo po vojni na tem področju nič na-

predovali. Okraj Ljubljana je začel s sistematičnim delom in je že gotovih kart za 100.000 ha površine, a za 50.000 ha so v delu. Delo se opravlja v soglasju z Geodetsko upravo LRS. Če take načrte izdeluje strokovnjak so več vredni kot če se v to mešajo razni nestrokovnjaki. V sklopu z Institutom bi lahko izdelali celotno delo - tudi tisk. Delati moramo to, kar zahteva od nas gospodarstvo. Tov. Klarič sprašuje, kdo naj izdeluje to karto, ker katastrskega osebja ni mogoče več obremenjevati z dodatnim delom. Nekdo bo moral to izvajati in nekdo plačati.

Ker bi radi kaj vedeli o osnovanem geodetskem strokovnem svetu pojasni ing. Čuček, da je bil svet osnovan v cilju ureditve geodetskih osnov z vidika kartografske izmere in ne samo katastra. Člani sveta odločajo o denarju za taka dela. Svet dela v raznih komisijah. Obravnava se detajlna izmera glede na ekonomski efekt. Slovenija je revna na podlogah za projektante, ker preveč vse kanaliziramo v kataster.

Sledi poročilo kandidatne komisije. Za predsednika sta kandidata tov. Steiner Oton in Jekl Stane. Na predlog tov. Zadnika se je glasovalo javno. Glasovali so naslenji delegati podružnic:

Ljubljana: Ravnik Ljubo, Simunac Djuro, Krča Ivan Kržič Anton, Dvořak Rado, Eleršek Jože, Slokar Bojan, Bratkovič Franc, Zubalič ing. Janko, Osle Tatjana, Vrečar ing. Vinko, Svetik Peter, Bajda Franc, Golorej ing. Ivan, Vodnik Hinko, Klun Jože, Morano Emil, Zadnik Ljuban, Umek Jože, Seifert Mano, Štupar ing. Ivan in Mencinger Avgust.

Maribor: Lavrenčič Vlado, Jecelj Stane, Fridau Oton in Plazovnik Lojze.

Celje: Naprudnik ing. Milan, Mrzel Franc, Klemen ing. Vinko.

Koper: Pelc Zvone in Bratovž Maks.

Za tov. Jekla je bilo 16 glasov, za tov. Steinerja pa 13 glasov. Tako je bil za predsednika rep. odbora društva izvoljen tov. Jekl Stane.

Za tajnika je bil izvoljen tov. Brůfach Gvido.

Ostala lista odbornikov je bila soglasno - nespremenjeno izvoljena.

Člani odbora so: Steiner Oton (po sklepu odbora kot neizvoljeni kandidat za predsednika) Čuček ing. Ivan, Mirnik Marija, Golorej ing. Ivan, Klarič Matija Zadnik Ljuban in Eleršek Jože.

V nadzornem odboru so: Rudl ing. Franjo, Senčar Jože, Tomšič ing. Mirko.

Delegati za Zvezo I.T.LRS so: Zubalič ing. Janko, Ravnik Ljubo, Brůfach Gvido in Eleršek Jože.

Delegati za Savez GIG so: predsednik republ. odbora/Jekl Stane/, predsedniki podružnic Ljubljana (Dvořak Rado) in Celja (Naprudnik ing. Milan).

V imenu novega rep. odbora se je zahvalil za zaupanje tov. Jekl Stane. Naloge društva niso nič manjše, čeprav prevzema razne naloge geodetski strokovni svet. Stroka naj se kolegijalno poveže in le tedaj bomo izkazovali uspehe. Tov. Jekl prečita še predračun stroškov in prejemkov za leto 1958. Predračun je bil sprejet.

Sledila je še razprava o raznih aktualnih problemih stroke kot n.pr. o polaganju strok. izpitov katastrskih referentov. Tov. Klarič poziva geometre, da naj te referente poučijo o osnovnih pojmih geodezije, da bodo pri izpitu imeli več pojma o tem. Razpravljalo se je tudi o poenostavitvi polaganja strok. izpitov, kot je bilo govora na kongresu v Ohridu. Komisija se mora držati uredbe, vendar bo skušala upoštevati priporočila prisotnih. Praktični del izpita (na terenu) naj bi se izpustil in bomo o tem dali predlog Geodetski upravi. Prav tako naj bi se dal predlog, da na izpitih za katastrske referente ne bi bilo geodezije kot predmeta. Ni jih treba obremenjevati s snovjo, ki jim nič ne koristi pri napredovanju. Vprašanje strokovnih izpitov naj bi obdelala komisija, sestavljena iz tovarišev: Senčar Jože, Regally Marjan, Zadnik Ljuban, Steiner Oton, Vodnik Hinko in Lavrenčič Vlado. Sestavila bo predlog Geodetski upravi LRS.

Zvečer je bil družabni večer v Unionu, vendar je bil tako slabo obiskan, da bo drugič treba premisliti, če naj se take prireditve še prirejajo. Tovariši izven Ljubljane so bili še precej številni, onih iz Ljubljane pa je bilo odločno premalo in jo to slab znak družabnosti med člani društva in stroke sploh.

Brůfach Gvido.

PEREČI PROBLEMI PRI IZMERI LJUBLJANE

Dovolite, da na tem občnem zboru spregovorim nekaj besed kot prispevek k vsebini diskusije po naših strokovnih vprašanjih in problemih.

Dotaknil bi se rad nekaj vprašanj ne zato, da bi jih tu postavil kot vprašanja po katerih se do sedaj ne bi nič delalo, temveč zgolj zato, da se društvo kot tako, t.j. vsi člani, seznani z nekaterimi strokovnimi problemi, ki več ali manj zanimajo vsakogar izmed nas, bodisi v službenih odnosih bodisi kot geodetske strokovnjake.

Prvi tak problem, ki se sicer rešuje, pa še zdaleka ni rešen, je takomenovana izmera mesta Ljubljane. Tu ne bi mogel govoriti o vseh dosedanjih mnogoštevilnih strokovnih posvetih, ukrepih, že izvršenih delih, skratka o vsem delu, ki se sicer razvija, temveč bi se rad dotaknil problema, ki zani- ma člane društva in pa da društvo pripomore k izboljšanju in rešitvi tako važnega problema kot je izmera Ljubljane. O sami izmeri bi vas samo spomnil na svoječasní članek tov.ing.Podpečana v vestniku, v katerem na kratko in primerjalno z drugimi mesti dokazuje potrebo po izmeri Ljubljane.

Nova izmera se torej opravlja in je trenutno v delu 8 kat.občin s površino cca 2.900 ha. Sama organizacija tega dela pa mislim da ni popolnoma pravilna. Investitor je Okrajni ljudski odbor, še prej pa bivši Mestni ljudski odbor s svojim katastrskim uradom, medtem ko operativna dela do faze izdelave načrtov, spiska površin in sestave abecednih registrov opravlja Geodetski zavod. Vsa nadaljna dela te izmere t.j.klasiranje, izlaganje, reprodukcijo načrtov in izdelave katastrskega operata spada v pristojnost Geodetske uprave LRS. Poglejmo, kakšna je v praksi ta organizacija: Okrajni ljudski odbor - Geodetski zavod - Geodetska uprava LRS. OLO daje finančna sredstva, do zdaj že 26 milijonov din brez stroškov triangulacije oz.bazisne poligonometrije v znesku nad 10 milijonov din; - Geodetski zavod opravlja operativno prve faze; Geodetska uprava LRS pa operativno druge faze s končnim odobrevanjem elaborata.Brž dvoma taka organizacija ni dobra, ker v bistvu eno delo vodijo tri ustanove. Rezultat takega dela kaže dejstvo, da do danes, ko se izvaja sistematska izmera že tri leta z izjemami nekaterih k.o. tudi 13 let, še nimamo nobene k.o.dokončno izvršene. Kaj pa to pomeni za izmero mesta, kjer je gradbena dejavnost tako zelo živahna, da se dejansko stanje že občutno menja v prvem letu, mora biti vsakomur jasno, da se izmera, ki je opravljena n.pr. pred tremi leti bistveno spremeni, ko pride ta elaborat do faze izlaganja, kaj šele do končne izdelave, ko bi se moral predati kat.uradu na vzdrževanje. Tu kmalu vidimo, da ima taka organizacija izvrševanja nove izmere bistveno pomanjkljivost v tem, da predolgo traja in da se s tem dejansko stanje na terenu spremeni med delom samim. Osebnostno sem mnenja, da je nujno spremeniti tako organizacijo dela. Celotno delo glede na izmero mesta naj vodi ena ustanova, ki bo odgovarjala tako za pravočasno kvaliteto kot tudi kvantiteto. Pri tem moramo seveda vedeti, da se izmera nekega mesta ne izvaja zaradi stroke same ali da je sama sebi namen,temveč da rezultate take izmere nujno rabijo druge stroke in dejavnosti, katerim služi naša izmera šele kot podlaga za njihovo nadaljnje delo. Če v zvezi s tem še omenim, da je geodetska podlaga v Ljubljani silno pereča in potrebna kaže primer, da je n.pr.občina Ljubljana-Bežigrad bila prisiljena začasno rešiti pomanjkljivosti katastrskih načrtov s tehnično reambulacijo večje zazidane površine, kar je njo stalo do sedaj nekaj milijonov din in od katere ni katastrska služba t.j. katastrski načrti pridobila ničesar. Tu je treba strokovno kritizirati kolege, ki niso pravilno rešili tega vprašanja v dobrobit stroke. V zvezi z vsem navedenim predlagam današnjemu občnemu zboru da sprejme sklep, da ta problem preuči in po možnosti čimprej reši Geodetska uprava LRS.

Drugi problem, ki bi ga rad nakazal, je organizacija katastrske službe v današnjih pogojih organizacije okrajnih ljudskih odborov. Današnji okrajni ljudski odbori se v mnogočem razlikujejo od nekdanjih srezov, kamor je takrat spadala katastrska služba, predvsem v obsegu t.j. območju OLO-ja. Današnji okraji so po obsegu mnogo večji od bivših srezov, katastrski uradi pa težijo po čim manjšem teritoriju, v skrajni liniji na obseg komune. Tako

imamo n.pr. pri OLO Ljubljana trenutno 5 kat.uradov, v bližnji prihodnosti celo 6. Teh 5 uradov je po upravni, vertikalni liniji vezano na tajništvo za finance, medtem ko je organizacijsko samostojno in podrejeno direktno tajniku okraja. Strokovno pa so uradi vezani na Geodetsko upravo in njene odgovarjajoče oddelke. Poglejmo, kako v praksi izgleda taka povezava. Geodetska uprava daje katastrskim uradom ne samo strokovna navodila, temveč tudi konkretne operativne naloge. Če hoče šef katastrskega urada izvesti tako nalogo, se mora takoj vprašati, ali naj jo poroča zaradi izvedbe tajniku OLO-ja, ali načelniku tajništva za finance ali pa naj jo reši v svoji pristojnosti. Ker pri tem ne najde konkretno pravilnega odgovora, se v praksi dogaja, da vsak šef po svoje reagira nadrejenim. Pri tem nastane mučna situacija, da se za eno in isto stvar obremenjuje vodilne ljudi na okraju in s tem se jim jemlje čas, ker so sicer že dovolj preobremenjeni s še važnejšimi upravnimi zadevami kot je včasih kaka naša naloga. Vse drugače bi seveda bilo, če bi se o eni in isti zadevi informiralo OLO po eni osebi in tudi dane naloge bi se reševale hitreje, predvsem pa enotneje. Stroka kot taka bi s tem samo pridobila. Zato menim, da tudi ta problem današnji občni zbor sprejme in ga predloži Geodetski upravi v preučitev in rešitev.

Se tretjega problema bi se rad dotaknil. Naša katastrska služba je morala v preteklem letu izvršiti ogromno izredno delo t.j.izračun novega katastrskega dohodka. Tu seveda ne bi hotel govoriti o organizacijskih in finančnih pogojih izvedbe tega dela. Tudi se ne bi spuščal v odgovor glede rezultata tega dela. Poudaril bi rad samo, da je izračun kakršnegakoli katastrskega dohodka strokovno delo, ki globoko posega v obliko katastrskega operata. Menim, da se tako delo ne bi smelo vezati na prekratke izvršitvene roke in pri tem angažirati ljudi, katerim je katastrski operat nepoznan. S tem se škoduje stroki v tem, da katastrski operat ni več strokovni operat temveč neke knjige, v katere vsakdo lahko piše neke številke, ki nimajo niti estetske niti strokovne vsebine. Menim, da se v prihodnje pri takih posegih v katastrski elaborat konzultira strokovno društvo za pravilno izvedbo. Moje osebno mnenje je, da je poklicana Geodetska uprava, da pri morebitnem bodočem takem računanju sama organizira in financira ta dela upoštevajoč pri tem nujnost rednega katastrskega dela, ki ne sme biti prikrajšano z izrednimi deli. Vse naše življenje, naša zakonodaja in s tem pravice naših državljanov zahtevajo od katastra mnogo več kot nekdanj. Kataster pa lahko to nudi samo tedaj, če je ažuren kar pa je lahko, če se redno katastrsko službo čim manj obremenjuje z izrednimi deli.

Tovariši! Toliko sem mislil nakazati o najnujnejših naših problemih z željo, da se bodoči upravni odbor društva še naprej trudi za reševanje perečih strokovnih problemov.

Krča Ivan.

NEKAJ PROBLEMŖV IZ KATASTRSKE SLUŽBE

Pri naši katastrski službi, organizirani v sklopu okrajev, se v čimdalje večji meri pojavlja problem ažurnosti, ker so katastrski uradi poleg rednega dela od časa do časa preobremenjeni z izrednim delom, kar hromi normalno in ekspeditivno poslovanje uradov, ker to delo presega redno zmogljivost personala. Veliko število strank namreč prosi urade za takojšnjo izdelavo prepisov posestnih listov, raznih potrdil potrebnih za izvedbo kupoprodajnih pogodb in in mapnih kopij, ki jih potrebujejo pri spremembah v lastništvu, pri vlogah za gradbena dovoljenja, za adaptacije in novogradnje. Problem nujnosti izdaje teh dokumentov ni nov, saj obstoja že desetletja, pač pa je njegova rešitev težavnejša zaradi mnogo večjega števila tozadevnih potreb.

Problem katastrske službe pa ni pereč le pri omenjenih administrativno tehničnih težavah temveč je morda še kritičnejši in težavnejši pri reševanju vlog strank, ki sicer niso tako številne, zahtevajo pa nujno in takojšnjo rešitev. Te vloge strank se nanašajo na nujne meritve na terenu in izdelavo elaboratov, ki ne morejo čakati rednega poslovanja kat.geometra v občini. To so meritve, ki so strankam potrebne za ureditev pravice do otroških doklad, po-

kojnin, invalidnin, najemanja posojil za novogradnje ter vloge za gradbena dovoljenja in investicije v zvezi z razlastitvami. Naznačena dejstva zahtevajo nujno rešitev, kako zadovoljiti upravičenim vlogam strank.

Pri katastrskih uradih, ki so v sklopu OLO Ljubljana, je prvonakazani problem administrativno-tehničnega dela (mapne kopije, prepisi ipd) doslej nerešen, oziroma je zaradi velikega obsega teh del in njegovega izvrševanja v rednem delovnem času v zaostanku redno delo katastrskih uradov, ki je glavna naloga istih. Drugonakazani problem (izredne meritve v izvenuradnem času na prošnjo strank), ki se gotovo pojavlja tudi pri drugih katastrskih uradih, pa je za katastrske urade na področju OLO Ljubljana začasno rešen na sledeči način: Po stranki vložena prošnja je vezana na predhodno odobritev okraja s tem, da se kot nujna izvrši v izvenuradnem času. Za tako odobritev mora stranka plačati stroške storitve in kat.takse po tarifi 48, 55a ali 55b in 60 z.o.t., medtem ko so iste storitve izvršene po razporedu potovanja za stranko brezplačne. Prednje stroške pa nosi stranka le v primeru, če je izvajalec geometer - uslužbenec katastrskega urada. Če pa iste storitve izvrši geometer, ki ni uslužbenec kat.urada po odobritvi Geodetske uprave, pa plača stranka le stroške storitve, od kat.taks pa le takso za overitev mapne kopije in takso po tarifi št.60, medtem ko v tem primeru stranka taks po t.p. 48, 55a in 55b ne plača. Iz navedenega je jasno, da v tozadevnih predpisih ni niti skladnosti, niti logičnosti. Za boljšo ilustracijo navajam konkreten primer stroškov, ki jih ima stranka pri najmanjši izvenuradni meritvi in sicer za oba primera:

a) Izvajalec-geometer, uslužbenec kat.urada:

Kolekovina na vlogi za meritev	din	30.-
taksa po t.post.48	"	500.-
" " " 55b	"	600.-
" " " 60	"	200.-
3 ure teren.dela geometra à din 300.-	"	900.-
4 ure pisar.dela geometra à " 200.-	"	800.-
3 ure figur.terenskega dela à din 150.-	"	450.-
Skupaj		din 3.480.-

b) Izvajalec-geometer, ki ni uslužbenec kat.urada:

Kolekovina na vlogi za meritev	din	30.-
taksa po t.post.60	"	200.-
taksa za overitev mapne kopije	"	330.-
3 ure terenskega dela geometra à din 300.-	"	900.-
4 ure pisarniškega dela geometra à din 200.-	"	800.-
3 ure figurantskega terenskega dela à din 150.-	"	450.-
Skupaj		din 2.710.-

Zgornji primer meritve z izdelavo načrta izvršene po izvajalcih a) in b) nam pokaže razliko din 770.- v breme stranke, kar predstavlja 22% razlike v ceni, pri večjih meritvah pa je ta razlika še večja. Pri gornjih primerih pa prejme geometer-izvajalec za izvršeno izvenuradno meritev in za izdelavo načrta:

a) Izvajalec-geometer - uslužbenec kat.urada:

za 3 ure terenskega dela à din 200.-	din	600.-
za 4 ure pisarnišk. dela à din 150.-	din	600.-
brutto skupaj		din 1.200.-
dohodnina 15%		" 180.-
poština za nakazilo		27.-
denarja OLO-ju		
ostane za izplačilo		din 993.-

kateri znesek dobi izvajalec izplačan od računovodstva OLO po dosedanji praksi v najugodnejšem primeru v teku 14 dni.

b) Izvajalec-geometer, ki ni uslužbenec kat.urada:

za 3 ure terenskega dela à din 300.-	din	900.-
za 4 ure pisarniškega dela à din 200.-	din	800.-
brutto skupaj		din 1.700.-
dohodnina 15%		" 255.-
prejme netto		din 1.445.-

na roke po izvršeni meritvi.

Honorar za isto delo, izvršeno po izvajalcih pod a) in b), ki znaša v prvem primeru din 993.-, v drugem primeru pa din 1.445.- je tedaj različen za din 452.-, t.j. za 46%. Za izvajalca pod a) prav gotovo ni stimulativen niti pravičen. Navedel sem oba primera zaradi primerjave in menim, da je predvsem potrebno izenačiti takse in s tem cene za izvenuradne meritve, ne glede na to, kdo jih izvaja.

Z ozirom na zgoraj naznačena dejstva predlagam zboru, da predloži bodočemu upravnemu odboru društva sledeče:

1) Zaradi ažurnosti redne katastrske službe je nujno potrebno, da se dela, ki se nanašajo na predpise posestnih listov in risanje mapnih kopij, honorirajo. Za honorar istih predlagam, da se izvajalcu teh del določi izplačilo po akordu, ki naj znaša 80% od vsote, ki jo je stranka plačala.

2) Za meritve v izvenuradnem času geometrov-uslužbencev kat.uradov naj se glede taks in glede honorarja za storitev postavijo isti kriteriji kakor pri meritvah, ki jih opravljajo geometri, ki niso uslužbenci kat.uradov. Dejstva, da v primeru, navedenim pod a) plača stranka stroške odhoda na teren in pisarniškega dela dvakrat ter da izvajalec prejme od stranke zaračunanih din 300.- za 1 uro pisarniškega dela le din 200.- ter od din 200.- zaračunane ure pisarniškega dela pa din 150.-, ne smatram zakonitim.

3) Ker so stranke v večini primerov voljne plačevati tudi geodetske storitve izvršene v času rednega poslovanja geometra v občini s čemer bi bil znatno razbremenjen okrajni proračun sem mnjenja, da bi se v bodoče zaračunavalo vse storitve po dejanskih stroških.

Prosim tovariše iz ostalih katastrskih uradov izven OLO Ljubljana, da me v diskusiji dopolnijo zlasti s poročili, kako so ta vprašanja rešena v ostalih krajih, da bo društvu možno posredovati enotno rešitev za vso našo republiko

Regally Marijan
geometer

FORMIRANJE KOMISIJ

pri republiškem Društvu geodetskih inženirjev in geometrov
na 1.redni seji dne 14.3.1958

- 1) Komisija za kataster in agrarne operacije: Senčar Jože, Steiner Oton, Bratkovič France, Krča Ivan, Trnovec Franjo;
- 2) Komisija za šolstvo: Čuček ing.Ivan, Košir Anton, Murko ing. Josip;
- 3) Komisija za organizacijska vprašanja: Eleršek Jože, Košir Anton, Jekl Stane, Lipič ing.Drago, Ravnik Ljubo;
- 4) Komisija za produktivnost dela: Klarič Matija, Rudl ing.Franjo, Golorej ing.Ivan, Podpečan ing.Alojz, Rozman Ivan
- 5) Komisija za formiranje sklepov občnega zbora: (začasna)
Brüfach Gvido, Senčar Jože, Trnovec Franjo, Ravnik Ljubo, Krča Ivan.

=====

POROČILO O USTANOVNEM OBCNEM ZBORU LJUBLJANSKE
PODRUŽNICE

Dne 21.II.1958 se je po obnem zboru republiškega društva GIG vršil ustanovni občni zbor podružnice Ljubljana. Prisotnih je bilo 80 članov. Točke dnevnega reda so si sledile po vrstnem redu, kot ga je predlagal iniciativni odbor in sicer:

- 1) Otvoritev in izvolitev komisij
- 2) Poročilo iniciativnega odbora
- 3) Volitve upravnega odbora
- 4) Volitve delegatov
- 5) Predračun za leto 1958
- 6) Razno.

V imenu iniciativnega odbora, katerega člani so bili tov. Zadnik Ljuban, Brčfah Gvido, Ravnik Ljubo, Štupar ing.Ivan, je tov. Zadnik otvoril ustanovni občni zbor in sestavil predloge za člane komisij (kandidacijska, verifikacijska in volilna) in za člane odbora. Članstvo se je odločilo za javno glasovanje z dvigom rok. Izvoljeni so bili naslednji odborniki:

Predsednik: DVOŘAK Rado
podpredsednik: RAVNIK Ljubo
Tajnik: ZUBALIČ ing.Janko
Blagajnik: OSOLE Tatjana

Nadzorni odbor: UMEK Jože, Krča Janez

Upravni odbor: SENČAR Jože, SIMUNAC Djuro, Svetik Peter,
PIRNAT Srečko, LIPIČ ing.Drago

Zatem je bilo izvoljenih 22 delegatov za republiški občni zbor:
Bajda Franc, Bratkovič Franc, Dvořak Rado, Eleršek Jože, Golorej ing. Ivan, Kržič Anton, Krča Janez, Klun Jože, Mencinger Avgust, Morano Emil, Osole Tatjana, Ravnik Ljubo, Seifert Mano, Slokar Bojan, Svetik Peter, Simunac Djuro, Štupar ing.Ivan, Umek Jože, Vodnik Hinko, Vrečar ing. Vinko, Zadnik Ljuban ter Zubalič ing.Janko.

Na koncu sta bila izvoljena še dva člana podružnice za republiški plenum: Ravnik Ljubo in Zubalič ing.Janko.

Predračun za leto 1958 se glasi:

Dohodki:

1) Članarina rednih članov	108.000.-din
2) Dotacija geodetskih ustanov	50.000.- "
	<u>158.000.-din</u>

Izdatki:

1) 10% redne članarine Zvezi	10.800.-din
2) 20% " " izvrš.odboru rep.društva	21.600.- "
3) pošta in pisarniško poslovanje	8.000.- "
4) Vestnik - dotacija rep.odboru	30.000.- "
5) predavanja	22.000.- "
6) izleti in ekskurzije	21.600.- "
7) plenum rep.društva (5 članov)	10.000.- "
8) organizacija obč.zbora podružnice	22.000.- "
9) nagrada odboru za izredna dela	12.000.- "
	<u>158.000.-din</u>

V diskusiji pri zadnji točki dnevnega reda se je obravnavalo nekaj vprašanj:

Vprašanje prostorov - zaenkrat je nemogoče imeti svoje prostore;

Finančno vprašanje - za začetek naj bi se dalo podružnici iz republiške blagajne posojilo;

Strokovna predavanja - začno naj se takoj, dokler so člani v pisarnah;
Plačevanje članarine - znesek je mesečno din 50.-

V glavnem je bil izčrpan dnevni red in sledil je zaključek ustanovnega občnega zbora.

Poročilo o prvi redni seji

Dne 19.III.1958 se je vršila v prostorih GU LRS prva seja upravnega odbora podružnice Ljubljana. Povabljeni sta bila na to sejo tudi člana nadzornega odbora. Navzoči tovariši: Dvořak Rado, Osole Tatjana, Krča Janez, Svetik Peter Lipič ing.Drago, Zubalič ing.Janko.

Dnevni red je obsegal naslednje točke:

- 1) Program dejavnosti podružnice DGIG-a.
- 2) Kratko poročilo o seji republiškega odbora.
- 3) Dopisi in objave.
- 4) Razno.

ad 1) Dejavnost je označena v statutu zveznega in v pravilih republiškega društva GIG. Za strokovno izobraževanje članstva bodo takoj organizirana predavanja in če bo dovolj zanimanja tudi debatni večeri. Našla se bo oblika za sodelovanje članov podružnice pri reševanju problemov iz geodetske stroke. Aktivnejša dejavnost v okviru DIT-a bo potrebna zaradi boljšega poznavanja geodetskega dela. Najtesnejša povezanost z delom strokovnega sveta za geodezijo preko predsednika republiškega društva in članov komisij pri tem svetu. Vsebina sej strokovnega sveta naj se objavi v Vestniku. V sodelovanju s sindikalnimi podružnicami se bodo priredila predavanja o samoupravljanju, o ljudski oblasti in o politični ekonomiji. Za razvedrilo bo prirejen v primernem času družabni večer. Če bo zanimanje dovolj veliko se bodo organizirale ekskurzije.

ad 2) Podružnica je dobila od republiškega društva dotacijo 30.000.-din.

ad 3) Za Kongres geometrov v Scheweningenu je v tej številki Vestnika objavljen tekst vabila. Podružnica bo razposlala na svoje Ok.LO-je priporočila za gmotno ali drugačno pomoč, če bi se izjavil v njegovem območju strokovnjak iz geod.stroke za udeležbo na tem kongresu.

Poročilo o delu

Dne 26.III. je podružnica priredila predavanje z naslovom "Novi geodetski instrumenti firme Fennel-Kassel". Predaval je zastopnik firme ing.Zwickart. Firma ima v Ljubljani svojega zastopnika ter pri njem dobite informacije in prospekte instrumentov o katerih je bilo govora na predavanju. Močno so zastopani instrumenti in priprave za radarska merjenja.

Istega dne se je vršil zvečer debatni večer v Klubu poslancev. O tem so bili obveščeni in vabljeni ljubljanski člani podružnice in več se jih je udeležilo tega zanimivega debatnega večera. Tema je obravnavala strokovno šolstvo za tehnične kadre v industriji in gospodarstvu. Ker bo organiziran takšen debatni večer še za vsako stroko posebej, opozarjamo že danes članstvo na ta večer. O datumu bomo pravočasno obveščeni.

Nadalje so si sledila predavanja vsak torek ob 19.uri in sicer:

2.4.1958 - Ing.Marijan Jenko: O precizni poligonometriji

8.4.1958 - Ing.Branko Makarovič: O aerofotografskem snemanju.

15.4.-58 - Ing.Zorn Aleksander: Dimenzioniranje in zmogljivost nivelacijskih instrumentov.

Obvestilo o predavanju je bilo vsakokrat objavljeno v nedeljskem "Poročevalcu"

Objave: Člane podružnice opozarjamo, da oddajo prijavnice, če jih še niso. Oddajte jih tov.Brřfachu - Geodetski zavod Lj., Šaranovičeva 12 ali pa tov. ing.Zubaliču na isti naslov. Neoddane prijavnice onemogočajo izdelavo točnega seznama, pa tudi obveščanje je onemogočeno, ker sicer nimamo naslovov.

Za upravni odbor podružnice Ljubljana
tajnik: Ing.Janko Zubalič

Z A P I S N I K

o občnem zboru Geodetskega društva podružnice Maribor, ki se je vršil dne 8.2.1958 ob 10. uri v sejni dvorani OLO-ja
Ulica Heroja Staneta 1

Navzočih 34 članov, 3 člani upravičeno odsotni.

Tajnik društva tov. Kozjak Maks otvori občni zbor, pozdravi navzoče, se zahvali za udeležbo in predlaga sledeči dnevni red:

- 1) Otvoritev.
- 2) Izvolitev delovnega predsedstva.
- 3) Izvolitev zapisnikarja in 2 overovateljev
- 4) Izvolitev volilne komisije
- 5) Poročilo tajnika in blagajnika
- 6) Poročilo nadzornega odbora
- 7) Poročilo delegatov (Kongres v Ohridu in plenum v Ljubljani)
- 8) Razprava o poročilu
- 9) Volitve
- 10) Slučajnosti

ad 2) Za delovno predsedstvo so izvoljeni tov. Jecelj Stanko, Haber Jože in Bratoš Zdravko.

Tov. Jecelj Stanko se zahvali v imenu delovnega predsedstva za izvolitev. Pozdravi v naši sredi tov. Jurana in tov. Tararina. Tov. Jecelj Stanko poudari važnost tega občnega zbora z ozirom na organizacijsko preosnovo.

ad 3) Za zapisnikarja je izvoljena tov. Sketa Milena, za overovatelja zapisnika pa tov. Jarc Herman in Pinter Albert.

ad 4) V volilno komisijo so izvoljeni: Kozjak Maks, Tavčar Mitja in Robinšak Rihard.

ad 5) Tajnik poroča o delu in problemih podružnice ter ugotavlja premajhno aktivnost članov. Dosedanji odbor v takem obsegu ni mogel imeti uspehov zaradi maloštevilnosti in same organizacijske neurejenosti, zato je tudi nujno, da se v bodoče izbere polnoštevilno vsaj 5 članski odbor, ki bo lahko uspešneje delal s tem, da si bo razdelil delo po funkcijah. Nadalje izrazi prepričanje, da se bo ob predstoječi reorganizaciji poživila aktivnost podružnice in odbora. Blagajnik poda blagajniško poročilo. Pojasni izdatek 8.400.-din kot vplačilo naročnine za "Geodetski godišnjak". Ker je bilo treba omenjeno naročnino poravnati takoj, je podružnica založila omenjeno vsoto s tem, da člani po prejemu "Geodetskega godišnjaka" poravnajo naročnino.

ad 6) Tov. Jarc Herman, član nadzornega odbora, obvesti v svojem poročilu članstvo, da je blagajna ob pregledu 7.2.1958 pravilno zaključena in da je bilo poslovanje v redu. Po poročilu nadzornega odbora odobri razrešnico staremu odboru.

ad 7) Tov. Jarc Herman in Mercina Dušan podasta kratka poročila o svojih vtisih s potovanja in o delu Kongresa v Ohridu. Tov. Mercina Dušan -podari Geodetskemu društvu kongresni material. Tov. Jecelj se zahvali za podano poročilo in za podarjeni kongresni material - elaborat. Tov. Jecelj v svojem poročilu obrazloži sklepe in predloge s plenuma v Ljubljani. Plenum je sklenil o reorganizaciji v Geodetskem društvu. 21.t.m. bo v Ljubljani ustanovni občni zbor ljubljanske podružnice geodetskega društva in sicer dopoldne ob 9. uri. Podružnice Celje, Koper in Maribor naj dotedaj izvedejo občne zборе in bi bil občni zbor republiškega društva popoldan istega dne na osnovi delegatskega sistema s tem, da se izbere na 6 - 10 članov po 1 delegat. Članarina se mesečno zviša na 50.-din s tem, da se odvoji Zvezi 10%, republiškem društvu 30%, ostalo pa ostane podružnicam. V 30% iznosu je vračunan tudi geodetski Vestnik Geodetskega društva LRS. Za ustanovitev rep. občnega zbora, kakor tudi ljubljanske podružnice je izvoljen na plenumu poseben pripravljalni odbor, vse ostalo se bo izvedlo na ustanovnem občnem zboru republ. društva.

ad 8) O poročilu in vtisih s Kongresa v Ohridu se oglašita tov. Lavrenčič in Jecelj. Glavna tema te debate je o uspehih aerofotogrametrije, izvršene v Prekmurju po ljubljanskem Geodetskem inštitutu. Tov. Jecelj vpraša tov. Horvata, kako se obnese aerofotogrametrija v Prekmurju. Tov. Horvat pove, da so se izmerile 4 katastrske občine, elaborat še ni izdelan tako, da se pravilne ocene ne more dati. Člani debatirajo o napredovanju geometrov v 6. plačilni razred. Udeleženci kongresa enoglasno povedo, da so pričakovali, da se bo na kongresu obravnavalo tekoča vprašanja predvsem o katastru in novi izmeri kljub priznanju, da je bil kongres na najvišjem strokovnem nivoju. Tov. Jecelj prebere lanske sklepe plenuma v kolikor so se sklepi realizirali pa naj člani sami povedo in meni, da naj bodo ti sklepi tudi kot napotnica prihodnjega dela novemu odboru. Glede na sklepe lanskega plenuma pripomni tov. Jecelj, da je nepravilno, oz. da se ne priznava geometrsko delo s strani gozdnih uprav, zemljiške knjige, kakor tudi komun, pri ugotavljanju kulturnih sprememb in korekciji linij objektov, ker zahtevajo predhodno odobritev te ustanove za obstoječe kulture. Tov. Jecelj predlaga, da se preide k naslednji točki dnevnega reda k volitvam. Pojasni način volitev in število članov, koliko se jih voli v odbor.

ad 9) Predlagani so sledeči člani v upravni odbor: Jarc Herman, Lavrenčič Vlado, Čupkovič Rado, ing. Plazovnik Alojz, Tavčar Mitja, Robinšak Rihard, Vidovič Vili, Zec Julijan, Bohinc Ciril, Gergek Alojz.

Za nadzorni odbor: Fric Ignacij, Lorber Mirko, Mercina Dušan in Haber Jože.

Medtem ko se štejejo glasovi, tov. Lavrenčič pojasni napako, ki je nastala o priliki meritev za pohorsko vspenjačo.

Tov. Kozjak Maks poroča o izidu volitev:

Upravni odbor:

1) Jarc Herman.....	30	glasov
2) Čupkovič Radoslav	26	"
3) Lavrenčič Vlado	20	"
4) Vidovič Vili	18	"
5) ing. Plazovnik Alojz	16	"

Nadzorni odbor:

1) Lorber Mirko	31	"
2) Haber Jože	18	"

Tov. Jecelj čestita novemu odboru in mu želi dosti uspehov v bodočem delu. Funkcije si bodo razdelili na prvi seji odbora.

ad 10) Ker se nihče več ne oglasi k razpravi, se občni zbor zaključi ob 12.30.

Zapisnikar:

Milena Skota

Na prvi seji upravnega odbora podružnice se je odbor konstituiral takole:

Predsednik: tov. Lavrenčič Vlado

tajnik: tov. Jarc Herman

blagajnik: tov. Plazovnik ing. Alojz.

I Z M E R A L J U B L J A N E

Mesto Ljubljana je dobilo sedaj svojo trigonometrično in poligonometrično mrežo. Toda to je še vse premalo. Treba je izvršiti še vso poligonizacijo v mestu samem in s tem dokončno, urediti problem vseh obstoječih poligonskih točk skladno z novimi predpisi za mestne mreže. K temu problemu je treba pristopiti nemudoma in se ga lotiti z vso prizadevnostjo, sicer bomo zašli z mrežo in točkami v tak kaos, iz katerega ne bo izhoda in bodo vstran vrženi vsi milijoni, ki so bili potrošeni za ustvaritev nove, solidne trigonometrične in poligonometrične mreže. Tudi meritvena dejavnost je v Ljubljani tako živa, da nujno

kliče po rešitvi problema poligonizacije Ljubljane. Danes imamo po mestu ogromno točk z dvojno numeracijo, s poddelitvami a,b,c, s prenumeracijo ipd. Rešitev tega problema zahteva rigorozno razčiščenje mreže, osvojitve veljavnih točk, definitivno numeracijo in ustvaritev enotnega trigonometričnega obzračja števil 25 in 27 ter brezpogojno uničenje in odstranitev vseh preostalih točk, ki ne bi bile vzete v novo mrežo. Stevilne točke, ki se nahajajo ponekod kar na kupu nekaj kvadratnih metrov je treba povsem uničiti, ker so brez vrednosti in naše terensko delo le otežkočajo ter spravljajo terenca v dvom. Seveda je treba pri tej prenumeraciji uvести poseben način registracije, za kar se mi zdi najprimernejši tisti, katerega sem videl uvedenega iz podobne zadrege na Dunaju. To mrežo pa je treba vsekakor urediti še preden se pristopi k nadaljni izmeri mesta. Potreba po novi izmeri mesta je danes tolikšna, da to vidi že skoraj laik. Seveda bi se morala ta izmera vršiti po nekem vnaprej predvidenem načrtu, za kar bi moral skrbeti ali katastrski urad v Ljubljani ali pa Geodetska uprava LRS. Okoliške katastrske občine so dosedaj večidel izmerjene, treba pa je enkrat ugrizniti tudi v mesto, v pravo Ljubljano. Če tu ne bo načrtnega razporeda, potem bo tudi vse skupaj izpadlo kot "flikarija", saj danes naročajo investitorji meritve le blok za blok tako, da do celote ne moremo priti. Če bi pa s sistematično meritvijo prišli do novih map in nove poligonske mreže, potem bi bilo tudi vzdrževanje mestnih map ažurno. To bi bilo vsekakor neprecenljive vrednosti. Kader - čeprav je maloštevilen - se je na dosedanjih mestnih izmerah povsem upeljal, tako tehnično kot organizatorno in smo dobili iz šolskih teoretikov za ortogonalno izmero nekaj sposobnih praktikov. Vse skupaj bo trd oreh - a načeti ga je treba. Če si je lahko Beograd privoščil luksuz, da se je sedaj po vojni nanovo meril, ko se je že tik pred vojno, potem je Ljubljana toliko bolj upravičena na novo izmero, saj izvira njena zadnja meritev izpred prve svetovne vojne. Da se do danes ni pristopilo k sistematični izmeri mesta pa leži krivda na organih, ki v svoji skromnosti ne znajo ali pa nočejo zainteresirati edločujočih činiteljev za rešitev tega nujnega problema. Res pa je, da bomo tudi z novo izmero šele na pol poti, zakaj vsaka nova izmera potegne za seboj še izdelavo katastrskega, za kar pa danes nimamo na razpolago tolikšnega administrativnega aparata, ki bi zmogel sproti likvidirati ogromno delo, ki ga vrže vsaka novoizmerjena občina. Brez dvoma bi se po urejeni poligonski mreži kot prvi fazi meritev tudi na mestni izmeri povečala storilnost, saj se z zbiranjem podatkov in števil obstoječe mreže sedaj močno obremenjuje vsako delo z neproduktivnimi urami. Tu je že en prijem za dvig storilnosti slovenskih (beri ljubljanskih) geodetskih strokovnjakov.

Hic Rhodus - hic salta!

Seifert Mano.

O FOTOGRAMETRIJI V GOZDARSTVU

A) O fotogrametriji v gozdarstvu na splošno

Fotogrametrija kot napredna veja geodetske stroke ima velik pomen za gozdarstvo, posebno pri urejanju gozdov in sicer pri izdelavi gozdno-gospodarskih kart (izvrednotenje geod. elementov). Katastrski načrti in razne karte so v večini primerov že zastarele in ne odgovarjajo dejanskemu stanju (kulture, posestne meje itd). Klasične izmere so v zaraščenih in težko dostopnih krajih zelo neokretne, saj za te ni nikdar dovolj časa, ne dovolj strokovnjakov, niti denarja. Brez novih meritev si pa ni mogoče predstavljati ureditvenih elaboratov.

Aerofotogrametrija rešuje te naloge hitreje z dešifracijo ter ugotavljanjem meritvenih elementov in sicer z brižno predpripravo. Vemo, da je z geodetskega stališča najprimernejša doba za snemanje zima brez snega zaradi boljše vidljivosti detajla. Z gozdarskega stališča pa pozna pomlad ali poletje, ko so drevesa v polnem listju zaradi potrebnih kontrastov drevesnih vrst (lažje razpoznavanje). Jesenski posnetek je dober le tedaj, če ni višina leta pre-

velika, slaba stran jesenskega snimanja pa je ta, da v višjih legah prej odpa-
de listje kot v nižjih. Film: za geodete panhromatski, ki daje več detajla; za
gozdarje infrardeči, ki daje več kontrastov (klorofil), a najboljši je modifi-
cirani-infrardeči, ki vsebuje panhromatsko lastnost detajla ter infrardečo la-
stnost tona. Color-film bi se dobro obnesel sredi jeseni (raznobarvnost jesen-
skega listja). Mimogrede naj tu omenim, da obstoja za dešifriranje drevesnih
vrst več načinov: po Spurr, Kuznjecovu itd. Objektivi: iz gozdarskega stali-
šča sta najboljša "Infratar" ali "Infragon", ki sta dobra zaradi lažjega deši-
friranja posameznih drevesnih vrst. Pred vsakim aerosnimanjem je kot vsi vemo
treba izdelati plan snimanja in izvršiti signalizacijo na terenu. Za snimanje
gozdov moramo signalizirati obstoječe geodetske točke, zunanje meje gozdov, ka-
kor tudi meje privatnih parcel. Za kartiranje iz fotogramov za gozdarske po-
trebe so zadovoljivi že fotogrametrični instrumenti III. reda (Stereotop, De-
villometer in slični pomožni instrumenti). Precizni instrumentarij, ki ga v na-
ši državi že uspešno uporabljajo nekatere ustanove, ima že tako kapaciteto, da
bi že lahko mislili tudi na načrtno organizacijo uporabe fotogrametrije v goz-
darstvu ter v drugih gospodarskih panogah (elektro-gospodarstvo, kmetijstvo,
urbanizem, melioracije vodotokov itd). Neprecenljive vrednosti pa bo fotogra-
metrija pri izvedbi nekaterih povsem dendrometrijskih meritev in sicer v težko
dostopnih predelih za katere nimamo nobenih podatkov, kot so: delež drevesnih
vrst, zarast, sklop, srednja višina sestoja ter podobno (po korelacijah) dolo-
čanje lesne zaloge in prirastka. Ti podatki bodo vsekakor boljši od okularne
ocenitve, kar se še danes dela marsikje v gozdarski praksi. Ta takoimenovana
aerofototaksacija prihaja v poštev tam, kjer je gospodarjenje z gozdovi še ved-
no bolj ekstenzivno. Za slovenske razmere, zaradi precej visoke stopnje inten-
zivnega gozdnega gospodarjenja ta metoda ni priporočljiva, ker razpolaga tere-
strična taksacija s podatki (vsako deseto leto se revidirajo), ki prikazujejo
res stvarno stanje in to posebno v državnem sektorju, a od osvoboditve sem tu-
di že v privatnem sektorju. O točnosti in ekonomičnosti izdelanih načrtov iz
fotogramov za geodetske in gozdarske namene ni treba posebej govoriti, ker je
ta že večkrat objavljena v geodetski in gozdarski literaturi (Zeller, Schwi-
dewsky, Spurr, Wodera, Neumann, Zieger, Prodan, dr. Tomašegović). V ilustracijo
bi povedal samo toliko, da so nekatere države že delno opustile klasične meto-
de zemljemerstva in za isto uspešno uporabljajo fotogrametrijo (kataster).

**B) Praktična uporaba fotogrametrije v gozdarstvu pri Soškem gozdnem
gospodarstvu v Tolminu.**

Soško gozdno gospodarstvo v Tolminu gospodari z državnimi gozdovi v
mejah OLO Gorica. Za gozdno gospodarske enote Predmeja, Trnovo, Idrija I in
Idrija II so obstojale še stare italijanske gospodarske karte v merilu 1:5000,
ali pa 1:20000. Na podlagi teh izdelujemo že karto 1:10000 (enotno merilo za
gozdno-gospodarske karte). Imamo pa razen tega še območja, ki nimajo ustrezne-
ga elaborata kot predeli, ki spadajo pod gozdne uprave Tolmin, Bovec in Soča.
Za te se bodo izdelovale nove karte in sicer bo kot kartografski material slu-
žil: katastrski načrti 1:2880 (2500, 5760), katastrske karte 1:10000 (pomanj-
šave iz 1:2880 - italijanske), potem pa topografske karte 1:25000. Kot dopolni
lo vsega pa bodo služile iz vrednotene situacije aerofotogramov tega predela za
katerega še sicer nismo prejeli aerofotoposnetkov (kontakt-kopij). Namreč leta
1956 je Gozdno gospodarstvo naročilo aerosnimanje pri GIJNA za ves okraj Gori-
ca. Plan snimanja je bil izdelan na Geodetskem zavodu v Ljubljani (fotogramet-
rični oddelek). Vseh redov je 45, smer vzhod-zahod, prvi red gre čez Vršič.
Od teh redov so posneti vsi razen prvih 13 redov. Višina leta 3.000 do 4.500 m.
Format 18 x 18 cm, merilo 1:15. - 20.000, iz česar sledi površina ene kontakt-
kopije cca 700 do 1.200 ha. Prekrivanje: podolžno 50-60%, prečno 20-30%. Po
izračunu vseh izdatkov stane ena kontakt-kopija 2.273.-dinarjev. Torej je cena
enega slikovnega hektarja 2-3 din in cena enega uporabnega (stereo-) ha 4-7 din

Nimamo še potrebnega fotogrametričnega instrumentarija za restitucijo,
vendar uporabljamo vsakodnevno fotograme (kontakt-kopije z žepnimi stereoskopi)
in sicer: a) za rekognosciranje urejevalnih del, s čemer se prihrani mnogo časa

in ogromno fizičnih naporov, kar potrjujejo naši gozdarski tehniki ter inženirji - taksatorji, b) prav dobro jih uporabljajo urejevalci za izdelavo idejnih projektov (oddelki, odseki), ker se dobro razločujejo iglavci od listavcev ter mladi gozd od starega itd, c) pridno jih uporablja referent za gozdni kataster za preučevanje kulturnih sprememb, posebno za delo okrog slikovne glavne točke, kjer prehaja nekako centralna projekcija v ortogonalno. Te spremembe si beleži in izdeluje skico sprememb. d) Tudi projektivni odsek gradbenega oddelka jih uporablja v študijske in orientacijske namene pri raznih projektih (ceste, žičnice, gozdarske koče itd).

Naročen je naslednji fotogrametrični instrumentarij:

- 1) kartirni instrument III.reda (Devillometer) za kartiranje situacije iz kontakt-kopij, s katerim bomo dopolnjevali karte (situacije);
- 2) optično-grafični prerisovalnik (Lutz), katerega bomo uporabili za vnašanje sprememb v topografske karte in druge karte, kjer bo to možno;
- 3) zrcalni stereoskop s stereometrom za dendrometrične meritve (grafični stereometer imamo), kar bomo uporabljali za težko dostopne gozdne površine, kjer še ni ureditvenih elaboratov in kjer se terestrična taksacija ne izplača.

Vsi navedeni instrumenti so domače izdelave "Idro" Celje, konstruirani po prof.ing.Čučku. Po prispetju tega instrumentarija bomo lahko že pokazali prve sadove fotogrametrije v gozdarstvu (pri projektih za taksacijo, gradnjah in pri izdelavi kart - seveda samo situacijsko brez višinske predstave).

K izdelavi fotomozaikov oz.fotoplanov nismo pristopili in je zaenkrat ne bomo še forsirali, ker smo dobili samo po eno kontakt-kopijo. Glede na to in na ceno, bi bil predrag in za večja področja nerentabilen, ker bi predstavljal le "slikovno karto" gotovega področja. Izplača pa se to za manjše predele, za katere bi se lahko izdelali fotoplani (redresirani) v merilu 1:5000, kar bi odlično služilo za vse vrste projektiranja.

Ker so aerofotogrami strogo zaupne narave je uvedena na Geodetskem odseku pri oddelku za urejanje SGG Tolmin stroga evidenca tega materiala, kakor tudi uporaba tega po nazivu, času in osebi.

Pri nas v Tolminu je to le začetni poseg fotogrametrije v gozdarstvu. Gotovo, da se pojavljajo raznovrstne težave, kot so pomanjkanje sredstev in strokovnjakov. Te težave pa bi se dale odpraviti, če bi bila pravilna koordinacija dela, hočem reči, koordinacija vseh gospodarskih panog. Fotogrametrija je pri nas še razmeroma mlada ter istočasno draga in s tem v zvezi so materialni stroški aerosnimanja za eno podjetje preveliki. To breme pa bi se olajšalo s tem, da bi svoje potrebe po fotogrametričnih načrtih koordinirale vse panoge, pa tudi kataster. To bi pomenilo veliko zmanjšanje stroškov in večkratno meritev na istem terenu. Vemo, da je potrebna predhodna signalizacija skladno po gospodarskih panogah. Triangulacijska mreža in oslonilne točke bi bile skupne. Pri signalizaciji in postavljanju teh točk bi lahko sodelovale tiste panoge, za katere se vrši snimanje. Stroški za osnovna dela in stroški za letenje, kakor tudi fotogramov bi se za posamezno podjetje mnogo pocenili.

C) Opažanje in želje.

Naše delo v gozdarstvu bo torej pionirsko, toda prepričani smo, da nam bo pri našem delu prav rad svetoval Institut za geodezijo in fotogrametrijo ter fotogrametrični oddelek Geodetskega zavoda v Ljubljani. Omenil sem, da bomo dobili iz kontakt-kopij le situacijo in to za merilo 1:10000 ter manjša od teh. Vsi načrti večjih meril zahtevajo že večjo točnost in se restituirajo na fotogrametričnih instrumentih I.in II.reda, kar pa bi predstavljalo za gozdno gospodarstvo prevelika osnovna sredstva, ki ne bi bila rentabilna, ker njihova kapaciteta ne bi bila 100 % -no izrabljena glede na razpoložljivi strokovni kader in obseg dela. Za taka dela obstoja že itak fotogrametrični oddelek pri Geodetskem zavodu v Ljubljani, razen tega pa se je osnovalo posebno podjetje za fotogrametrijo v Ljubljani, ki bo vršilo vsa aerosnemanja. To dokazuje, da je šla fotogrametrija pri nas tako pot, kakršno si jo želijo vse panoge gospo-

darstva posebno pa še geodetski strokovnjaki, ki so zaposleni pri teh delih in ta napredek ter razvoj iskreno pozdravljamo. Prihranjene bodo marsikateri kaplje znoja, ki se porajajo pri klasičnih detajlnih meritvah, po raznih težko prehodnih, visokih predelih. Kakšno važnost pripisujejo gozdarji fotogrametriji naj omenim, da prireja Zagrebška gozdarska fakulteta vsako leto 3 tedenski tečaj iz fotogrametrije v gozdarstvu za gozdarske inženirje. To pomeni, da dajejo ne samo geodeti, temveč tudi gozdarji fotogrametriji tisto mesto, ki ji po vsej pravici pripada. Mogoče bo zanimivo povedati še to, da sem po pregledu italijanskega gozdarskega elaborata za Gozdno gospodarsko območje Idrija II iz leta 1927 našel zanimivo stran, ki pravi dobesedno to: "K splošnemu opisu se prilaga tudi zračno snemanje gozda. Delo je izvršil por. Scaramuzza Antonio po nalogu komande 63. grupe izvidniških letal. - Z namenom, da se določi najprimernejše merilo za tako obsežno območje so bili izvršeni razni poskusi. Delo je bilo izvršeno v več presledkih. Območje, ki je bilo fotografirano, dejansko obsega mnogo več kot območje Idrija II, toda smatralo se je prikladno pustiti slike nedotaknjene, ker večji del tega območja pripada sosednjemu državnemu gozdu Predmeja in Trnovski gozd. Pokazale so se nemajhne tehnično-aerofotografske težave zaradi velikih višinskih razlik, osenčenih pobočij in neenake jasnosti atmosfere. Mnogo lažje se fotografira gozd v ravnini, slike so čistejše in vernejše. Glede namena aerofotogrametrije, ako skrbno pregledamo slike, lahko opazimo, čeprav približno konfiguracijo terena, komunikacije, tip in stanje gozda, obseg sečenj in mladih sestojev, lego in položaj travnikov, stavbišč, neplodnega zemljišča itd. Kakor je znano, ni bila nikoli izvršena aerofotogrametrija in priložena ureditvenim elaboratom. Zato je težko v naprej govoriti koliko bo koristna in uporabna za praktične namene. Po nekaj letih uporabe pa se bo že ugotovila njih koristnost, zato je treba podobna dela nadaljevati tudi za druge predele, upoštevajoč nujne napake, ki so se pojavile pri prvem poskusu. - Letalstvo je izvršilo snemanje, ki je obenem služilo za vaje osebjem in dalo na razpolago temu uradu vse potrebno. Če upoštevamo vse stroške v zvezi s tem nedvoumno ugotovimo, da niso v sorazmerju z njihovo koristnostjo. Letalstvo, kakor tudi tehnika aerofotogrametrije zelo napredujeta in zelo verjetno je, da bodo čez nekaj let aerofotogrametrični posnetki bolj uporabni in cenejši kakor danes. Odpravile se bodo tiste pomanjkljivosti, ki so zavirale delo, ki predstavlja prvi preizkus te vrste in ki pričakuje od njegove praktične uporabe svoje izboljšanje in svojo uveljavitev."

K temu bi pripomnili le toliko, da smo mi že za "stopo" naprej.

Želimo, da bi se pri nas v Jugoslaviji razvijala fotogrametrija tako, da bomo lahko kmalu dosegli tisto raven, kot smo jo dosegli v vseh drugih pogledih. Tako bo fotogrametrija za gozdarsko stroko predstavljala neprecenljivo vrednost pri izvedenosti geodetskih elementov, a za taksacijo bo predstavljala nenaдомestljiv pripomoček. Za uspeh je pa potrebna trdna volja in še večja sprostitev uporabe fotografij in kart na splošno, seveda v mejah možnosti, ker je nasprotno gledano, delo zavirano s tem pa tudi napredek stroke in izvršitev tega kar od nas pričakuje družba.

Ing. Antauer Oton.

O TOČNOSTI FOTOGRAFIJE

Pri vsakem delu v geodetski stroki se vprašamo o točnosti uporabljene metode. Ako nam uporabljena metoda odgovarja po točnosti, tedaj se zanimamo c njeni ekonomičnosti. Istim zakonom je podvržena tudi fotogrametrična metoda.

Prof. dr. K. Schwidofsky navaja v svoji knjigi "Grundriss der Photogrammetrie" da na točnost načrta, izdelanega z aerofotogrametrično metodo vpliva:

- 1) aeroposnetek sam, ki vsebuje napake kamere, napake objektiv in skrček filma;
- 2) nenatančnost instrumenta, s katerim kartiramo, slab postopek dela, osebna napaka restitutorja;

- 3) napake v geodetskih osnovah pri določevanju trig. in oslonilnih točk;
- 4) nezanesljivost uporabljenih načinov o izračunu netočnosti;
- 5) netočnost definicij o pogreških.

V Evropi navadno podajamo

sr.pogrešek po položaju: M_L

in sr. - " - po višini: M_H

medtem ko v USA n.pr.predpisujejo tolerance (mejne vrednosti).

Ločimo sledeče načine dela v fotogrametriji sami:

- 1) Točnost merjenja slik. koordinat na stereokomparatorju. Točnost zavisi od kvalitete aeroposnetka, vpliva napake distorzije objektiva in od točnosti stereokomparatorja. Z vestnim delom se da doseči točnost odčitavanja slik. koordinat od 3 do 5.
- 2) Točnost pri izdelavi fotoposnetkov (redresiranih). Na točnost vpliva kvaliteta aeroposnetkov, faktor povečave, točnost določitve oslonilnih točk in velikost višinskih razlik terena.

R. Idler navaja n.pr.sledeče podatke:

Fotoplan izdelan v m = 1 : 5000 $M_L = \pm 3,7$ m

S.G.Möller:

Fotoplan izdelan v m = 1 : 2000 $M_L = \pm 2,0$ m

Dr.Häry :

Fotoplan izdelan v m = 1 : 10000 $M_L = \pm 2,0$ m

" " v m = 1 : 5000 " = $\pm 1,1$ m

" " v m = 1 : 2000 " = $\pm 0,6$ m

" " v m = 1 : 1000 " = $\pm 0,4$ m

3) Točnost pri terestrični fotogrametriji. Točnost ni homogena in raste s kvadratom oddaljenosti det.točke od baze.

4) Točnost stereoskopskega kartiranja aeroposnetkov.

Točnost po položaju je zavisna od merila snimanja, točnost po višini pa poleg tega še od razmerja - baza : višina leta / b : h /.

Pogreški v dolžinah so za isti model konstantni in so neodvisni od velikosti dolžin. Medsebojna točnost je povečana.

O. Lacman navaja:

Odčit.koord.mejnih točk na C_8 /merilo snim.je 1:6000/ $M_L = \pm 18$ cm

A.Pastorelli:

Odčit.koord.mejnih točk na A_5 /merilo snim.je 1:6500/ $M_L = \pm 13$ cm

Izdelava karte:

M = 1 : 5000 (merilo snim.je 1:14000) $M_L = \pm 1,5$ m / $M_H = \pm 0,7$ m / $f_H = \pm (0,7 + 1 \text{ tg } \alpha)$

M = 1 : 10000 (merilo snim.je 1:20000) $M_L = \pm 2,0$ m / $M_H = \pm 1,0$ m / $f_H = \pm (1,0 + 2 \text{ tg } \alpha)$

f_H je odstopanje plastnic /alfa označuje nagnjenost terena/. V Nemčiji je največje dopustno odstopanje za karto 1:5000 $f_H = 0,4 + 5 \text{ tg } \alpha$).

Prof.dr.Schiwidefsky trdi, da je faktor 5 prevelik, ker je točnost kartiranja nezavisna od nagnjenosti terena.

Prof.dr.Zeller navaja v svoji knjigi "Lehrbuch der Photogrammetrie" podatke o točnosti načrtov, izdelanih z instrumenti I.in II.reda:

1) sr.pogr.po višini (pri vertikalnem snimanju)

$$M_H = \pm 0,25\% h \quad h \text{ je let.višina nad terenom;}$$

2) sr.pogr.po položaju $M_L = 0,20\% h$

Na fotogrametričnem kurzu, ki je bil leta 1954 na ETH v Zürichu pa je navedel prof.dr.Zeller sledečo formulo za sr. pogrešek:

$$M_L = M_H = \pm 0,12 \% L$$

To izboljšanje da je omogočila uvedba novih visokovrednih snemalnih objektivov.

P O R O Č I L O

o preizkušnji točnosti aerofotogrametrične metode pri nas.

Jeseni leta 1956 smo izvršili na Geodetskem zavodu v Ljubljani preizkušnjo točnosti aerofotogrametrične metode. O točnosti je v svetovni literaturi pravzaprav že dosti napisanega. Zanimala nas je točnost kartiranja na stereokartirnem aparatu Wild A₈ in sicer za merilo 1 : 1000. Preizkus je bil izvršen z našim restitutorskim kadrom, ki je bil izvežban v letu 1956. - V ta namen smo signalizirali manjši predel v kat.občini Stožice pri Ljubljani in sicer vse poligonske točke in prelome. Signali so bili papirnati, velikosti 50 x 70 cm, črne barve, v sredini pa je bil kvadrat velikosti 25 x 25 cm. Ta papirnata signalizacija je odlično vzdržala tridnevni dež pred aerosnimanjem. Samo aerosnimanje je izvršil GIJNA s kamero Wild RC 5a na film "aviotar" 21/18. Diapozitive je izdelal Fotogrametrijski zavod v Beogradu. Let. višina je bila 1200 m nad terenom in $M = 1 : 6000$. - V marcu 1957 smo pristopili h kartiranju v merilu 1 : 1000 na stereokartirnem aparatu Wild A₈. Pri kartiranju so se odčitavale strojne koordinate det.točk za poskusni predel. Restitucijo sta izvršila dva povprečna restitutorja. Merilo modela je bilo 1 : 4000, prenos 1:4. Strojne koordinate det.točk smo transformirali v Gauss-Krügerjev koordinatni sistem zaradi poznejše primerjave. - V času kartiranja na Wild A₈ je na terenu druga grupa izvršila detajlno izmero po klasični metodi in sicer s precizno tahimetrijo. Izmerjenih je bilo nekaj nad 130 det.točk. Za tako dobljene det.točke so se izračunale koordinate v Gauss-Krügerjevem sistemu. Srednji pogreški v koordinatah za detajlne točke, dobljene z aerofotogrametrično metodo in s precizno tahimetrijo za posamezna stojišča:

Stojišče	162		$M_L = \pm 19.0 \text{ cm}$	$M_H = \pm 16.9 \text{ cm}$
"	86		$M_L = \pm 11.5 \text{ cm}$	$M_H = \pm 28.9 \text{ cm}$
"	172		$M_L = \pm 16.1 \text{ cm}$	$M_H = \pm 17.1 \text{ cm}$
"	170		$M_L = \pm 15.5 \text{ cm}$	$M_H = \pm 30.3 \text{ cm}$
"	94		$M_L = \pm 14.5 \text{ cm}$	$M_H = \pm 22.5 \text{ cm}$
"	88		$M_L = \pm 17.6 \text{ cm}$	$M_H = \pm 24.8 \text{ cm}$
"	87		$M_L = \pm 13.4 \text{ cm}$	$M_H = \pm 14.5 \text{ cm}$
"	171		$M_L = \pm 11.7 \text{ cm}$	$M_H = \pm 26.9 \text{ cm}$
"	85		$M_L = \pm 15.2 \text{ cm}$	$M_H = \pm 16.5 \text{ cm}$

Pri tem izračunu odstopanj je vzeta preciz.tahim.metoda kot absolutno točna. Zato smo izvršili še primerjavo z ortogonalno metodo ter sta se izmerili dve liniji. Tudi ta primerjava nam je dala skoraj iste rezultate, saj je znašala

1) Razlika med aerofotogrametrično in ortogonalno metodo:

$$M_L = \pm 16,4 \text{ cm}$$

2) Razlika med aerofotogrametrično in ortogonalno metodo:

$$M_L = \pm 16.9 \text{ cm}$$

Pri kartiranju smatramo, da posamezne detaljne točke lahko naneseemo s točnostjo 0,2 mm, kar hi znašalo v merilu 1 : 1000 - 20 cm. Srednje odstopanje je izpod te tolerance. - Iz navedenega sledi, da je stereokartirni aparat Wild A₈ dovolj natančen za kartiranje in izdelavo kat.načrtov v merilu 1:2500 in da je naš povprečni restitutorski kader sposoben za kartiranje.

Ing.Golorej Ivan.

DVA JUBILEJA .

Te dni je obhajal svojo osemdesetletnico naš stanovski kolega A l f o n z G S P A N, čil in zdrav ter še vedno poln veselja do dela. - Naš jubilar je bil rojen 20.marca 1878 v Kostanjevici na Dolenjskem. Svoja mlada leta je preživel v Krškem, srednješolska v Ljubljani in visokošolska v Grazu. Že od mladih let navdušen naravoslovec si je izbral geodetski poklic, ki mu je omogočal da je živel vedno v prosti naravi. Življenjska pot ga je zanesla širom po celi tedanji Kranjski deželi. Kot geometer je služboval v Postojni, Mokronogu, Ornomlju in Krškem. Sedaj pa že polnih 50 let živi in deluje v Ljubljani. Od začetka je bil šef katastrske uprave v Ljubljani, nato pa šef novomeritvenega oddelka pri bivši finančni direkciji v Ljubljani, kjer je vse svoje moči posvetil z maloštevilnim kadrom novi izmeri Ljubljane in Maribora. Več let je kot geodetski strokovnjak sodeloval kot član meddržavne jugoslovansko-italijanske ter jugoslovansko-avstrijske razmejitvene komisije. Do svoje upokojitve je bil nato šef odseka za kataster pri bivši finančni direkciji v Ljubljani, po upokojitvi pa je postal pooblaščen civilni geometer in kot tak je kljub visoki starosti še vedno aktiven. - Po prvi svetovni vojni je bilo novi državi potrebno ogromno število geodetskih strokovnjakov. Kot starejši, praktik in teoretik je dal naš jubilar svoja izkustva in zmožnosti na razpolago novo ustanovljenemu geodetskemu oddelku na tehnični fakulteti nove univerze v Ljubljani. Dolga leta je predaval predmete kot "tehnika katastra" ter "izravnalni računi". V predavalnicah in na praktičnem terenskem delu je vzgojil mnogo novih geodetskih strokovnjakov in se danes lahko ponaša, da mnogo nekdanjih njegovih učencev zavzema v današnji Jugoslaviji najvidnejše položaje, bodisi kot voditelji geodetsko-tehnične operative, bodisi kot vzgojitelji-profesorji najmlajše generacije geodetov. - Vsa starejša generacija geodetov pozna kolego Gspana kot izredno dobrega tovariša, predstojnika in vzgojitelja. Naš jubilar pa ni znan samo med geodeti temveč mogoče še bolj med naravoslovci cele Slovenije in Jugoslavije pa tudi v inozemstvu. Kakor se je njegov starejši kolega Verbič Josip poleg svojega poklica posvetil glasbi, tako se je naš jubilar posvetil z dušo in srcem naravoslovju. Svoj geodetsko-terenski poklic je izkoristil za preučevanje in opazovanje žive narave. Od jutra do večera v prosti naravi je začel zbirati rastline in živali, predvsem hrošče in metulje. Posebno se je zanimal za življenje in vrste podzemnih hroščev in žuželk ter se v teh panogah popolnoma posvetil znanstvenemu delu. Odkril je nove vrste živalskih skupin, ki so dobile po njem tudi svoja imena. Pri tem so se večale njegove zbirke hroščev, žuželk, metuljev in rastlin, ki so sedaj osnova bogatih zbirk ljubljanskega prirodoslovnega muzeja. Kot priznan entemolog je še danes v stalnih strokovnih stikih z domačimi in tujimi entemologi ter muzeji cele Evrope.

K tako pomembnemu jubileju še vedno aktivnega geodeta in naravoslovca mu kličemo njegovi stanovski tovariši: Se mnogo zdravih in uspehov polnih let!

Meseca marca pa je praznoval v krogu svoje družine visok življenjski jubilej - triinosemdesetletnico - tudi splošno znani in spoštovani katastrski inšpektor v pokoju J o s i p V E R B I Č. Ta življenjski praznik pa pridobi z ugotovitvijo, da je naš slavljenec še vedno v vrstah aktivnih geometrov, prav gotovo toliko na svojevrstni pomembnosti, da mu posvetimo teh nekaj vrstic.

To pa tem bolj, ker se istočasno spominjamo tudi vseh njegovih kompozicij, ki jih je kot edini geometer-glasbenik ustvaril. Rojen 18.3.1875 v Bistri pri Vrhniku je po končani realki študiral na tehnični visoki šoli na Dunaju, kjer je svoje geodetske študije tudi končal. Že kot mladega študenta ga je privlačevala glasba ter ga v začetku kot navdušenega pevca in violočelista ter pozneje kot komponista pritegnila v svoj objem. Morda bi ga njegova življenjska pot vodila po precej drugačnih "parcelah" in "razredih", če bi se ji mogel posvetiti z vso svojo sposobnostjo in se ne bi odločil za poklic večnega popotnika - geometra. Prvo svojo službo je nastopil leta 1897 v Ljubljani. Bivša c.kr. Avstrija ni bila posebno naklonjena uradnikom-Slovincem, zlasti ne, če so kazali preveliko ljubezen do nacionalne zavesti, katero je v tistih časih prav posebno krepila naša narodna pesem. In tej je naš slavljenec posvečal ves svoj prosti čas kot pevovodja mešanih zborov na vseh svojih službenih mestih. V svojih službenih dolžnostih pa je bil točen in požrtvovalen do skrajnosti. S svojo nesebično pripravljenostjo, pomagati vsakomur, ki je potreboval njegove strokovne pomoči si je zagotovil priznanje svojih predpostavljenih ter spoštovanje in ljubezen našega delovnega kmetijskega ljudstva. - S temi odlikami je doživel svojo življenjsko pot, ki ga je iz Ljubljane vodila za krajšo dobo v Trebnje, Črnomelj, Postojno in nato spet v Trebnje na Dol., kjer si je leta 1902 izbral svojo življenjsko družico, ki mu še danes krepko podpira "tri vogale" njegove hišice v Idrijski ulici. Po premestitvi v Ljubljano leta 1913 je ni več zapustil, tudi po svoji upokojitvi ne. Zapustil pa tudi ni svojega poklica in mu je ostal zvest do danes, ko vrši meritve s prav tako točnostjo kot njegovi precej mlajši tovariši ter s tem praznuje še nedosežen jubilej neprekinjenega terenskega dela dolgih 61 let. - Ni mu pa bil življenjski cilj samo vzgoja kadrov in dvig stroke. Kljub napornemu poklicu je našel še vedno trenutke, ki jih je posvečal poustvaritvi narodnih in umetnih pesmi, ustanavljanju salonskih orkestrrov, kjer je sam igral violončelo ter lastnih kompozicij. Če izmed teh navedemo le že objavljene in poznane: Vasovalc (splošno znana in skoraj ponarodela pesem), Planinski pozdrav (koračnica), Večerno žuborenje (valček) in Vaško kri (opere-ta), še dolgo ni izčrpana vrsta kompozitorskih del, ki so žal še v rokopisu. Se danes mu pošiljajo prijatelji in znanci svoje "srčne izlive" s prošnjo, da jih uglasbi. Tako so še nedavno v Sevnici izvajali nekaj njegovih novih pesmi za mešani zbor. Kljub vsem naštetim dejstvom, pa je naš slavljenec ostal vedno enako skromen "Figarjev Pepe", ki ima prazne žepe"... kakor je nekoč kot študent z Dunaja poslal pozdrave v domovino. - Ob tem redkem jubileju mu čestitamo in želimo še obilo zdravih let vsi njegovi kolegi, znanci in prijatelji z željo, da ne bi še dolgo zapustil vrste aktivnih kolegov. Naj bi sledilo njegovemu "Vasovalcu" še obilo novega cvetja v jeseni.

Leopold Armič, geodet.

Seznam diplomiranih inženirjev v letu 1957.

1) Pajmon Miroslav	diplomiral	23. 3.1957
2) Črnivec Miroslav	"	28. 6.1957
3) Lipič Drago	"	28. 6.1957
4) Kifnar Janez	"	15. 7.1957
5) Lesar Anton	"	25. 7.1957
6) Ules Anton	"	15. 7.1957
7) Černe Franc	"	20. 7.1957
8) Grilo Pavel	"	20. 7.1957
9) Keržan Emil	"	20. 7.1957
10) Bjelica Petar	"	23.10.1957
11) Bonačič Nevenka	"	23.10.1957
12) Holc Franc	"	23.10.1957
13) Bregant Boris	"	11.12.1957
14) Tiršek Anton	"	11.12.1957

Seznam diplomiranih geometrov v letu 1957

Čuček Drago	Adam Jurij
Manohin Vital	Banovec Marijana
Matjan Jože	Brilej Milan
Mihelčič Marijan	Gaber Ivan
Omahen Boris	Gajšek Franc
Petrič Janko	Jereb Olga
Rožič Viljem	Korošec Božidar
Sajovic Ignac	Malečkar Herman
Stušek Avgust	Mavc Stanislav
Trobiš Aleš	Poklar Ivan
Zajec Valentina	Pušnik Vinko
	Rezar Franc
	Tomažin Alojz
	Zupančič Marija

V septembrskem roku:

Arzenšek Marija	Cilenšek Jože
Furlan Jana	Kališnik Ladislav
Petrov Budimir	Kočevar Metod
Zwölf Miloš	Obreza Marijan

V oktobrskem roku:

Potrpin Janez	Umek Jože
---------------	-----------

=====

OBVESTILA:

Kongres v Scheweningenu. Savez GIG je poslal provizorni program IX.kongresa Mednarodne federacije geometrov, ki bo v Scheweningenu na Holandskem od 28.8. do 4.9.1958. - Interesenti naj se sami neposredno prijavljajo s prijavnico, ki jo dobe pri tajniku tov. Brűfachu.

Izšel je "Geodetski godišnjak za 1958" - dobi se pri tajniku rep.odbora (Brűfachu za ceno din 600.--. Člani, posebno uslužbenci pri katastrskih uradih, naročite ta terenski priročnik ali pa zainteresirajte vašo ustanovo, da ga naroči. Na razpolago je samo omejeno število izvodov.

K o n k u r s, Tehnične fakultete Skopje za mesta predavateljev oziroma asistentov raznih predmetov iz gradbeništva in geodezije. Podroben seznam mest in predmetov se dobi pri tajniku društva. Prošnje se pošiljajo direktno Tehnični fakulteti v Skopju. Priložiti je treba vse dokumente v smislu čl.5o Zakona o javnih uslužbencih.

P o z i v. Pozivamo vse dosedanje in nove člane društva, da izpolnijo enotne prijavnice v dvojniku ter pošljejo oba izvoda podružnici, ki bo en izvod poslala odboru društva v Ljubljani, Saranovičeva 12. Na podlagi prijavnice bo rep. odbor sestavil kartoteko članstva, zveza I.T. Slovenije pa bo na podlagi te kartoteke izdala enotne članske izkaznice.
